

Zadovoljstvo riječkih gradskih sportskih klubova financiranjem

Rožman, Barbara

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:052305>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij

BARBARA ROŽMAN

Zadovoljstvo riječkih gradskih sportskih klubova financiranjem

Satisfaction of Rijeka city sports clubs with financing

Završni rad

Opatija, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Preddiplomski sveučilišni studij
Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu
Studijski smjer: Menadžment u turizmu

Zadovoljstvo riječkih gradskih sportskih klubova financiranjem

Satisfaction of Rijeka city sports clubs with financing

Završni rad

Kolegij: **Financijski menadžment**

Student:

Barbara Rožman

Mentor: **Izv. prof. dr. sc. Goran Karanović**

Matični broj:

0116167331

Opatija, rujan 2023.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Barbara Rožman

(ime i prezime studenta)

0116167331

(matični broj studenta)

Zadovoljstvo riječkih gradskih sportskih klubova financiranjem

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, _____

Potpis studenta

Sažetak

Financiranje sporta u Hrvatskoj, posebno u gradu Rijeci, predstavlja ključni čimbenik održavanja sportskih aktivnosti i razvoja sportskih klubova. U Hrvatskoj, sportski klubovi često ovise o financijskoj podršci lokalnih vlasti, sponzora i donacija. Slična situacija odvija se i u Gradu Rijeci, gdje se financiranje od strane grada provodi putem javnih natječaja za koje je odgovoran Riječki sportski savez. Klubovi u Rijeci izražavaju različito zadovoljstvo financiranjem. Dok neki klubovi dobivaju značajnu financijsku podršku i mogu osigurati adekvatan trening i infrastrukturu, drugi se suočavaju s izazovima u osiguravanju dovoljnih sredstava za svoje potrebe. Riječki sportski savez igra važnu ulogu u koordinaciji i distribuciji financijskih resursa prema različitim sportskim klubovima i udrugama u gradu. Njihova uloga u osiguravanju ravnoteže između klubova i podršci raznolikim sportskim disciplinama ključna je za održavanje sportske raznolikosti u Rijeci te za samo zadovoljstvo financiranjem koje se provodi od strane grada. Sportske udruge također imaju značajnu ulogu u financiranju sporta. One često organiziraju događaje, prodaju ulaznice i traže sponzorstva kako bi prikupile sredstva za aktivnosti koje provode. Ovisno o uspješnosti njihovih napora, financiranje sporta može varirati. Financijski menadžment u sportu u Rijeci igra ključnu ulogu u optimizaciji korištenja dostupnih sredstava. Pravilno upravljanje budžetima, transparentnost u trošenju sredstava i traženje novih izvora financiranja postaju sve važniji aspekti za dugoročni uspjeh sportskih klubova i organizacija. U zaključku, financiranje sporta u Hrvatskoj, posebno u Rijeci, predstavlja složenu dinamiku između lokalnih vlasti, sportskih klubova, sportskih udruga i sportskog saveza. Ključ za uspjeh leži u učinkovitom financijskom menadžmentu, podršci različitim sportovima te u održavanju ravnoteže između klubova kako bi se osiguralo zadovoljstvo svih sudionika u sportskoj zajednici.

Ključne riječi: financijski menadžment; Riječki sportski savez; zadovoljstvo financiranjem; sport; sportski klub i sportska udruga.

Sadržaj

Uvod	1
1. Predmet i cilj rada.....	2
1.1. <i>Izvori podataka i metode prikupljanja podataka</i>	2
1.2. <i>Sadržaj i struktura rada</i>	2
2. Financiranje sporta.....	3
2.1. <i>Financiranje sporta u Hrvatskoj</i>	5
2.2. <i>Ostali izvori financiranja sporta</i>	7
3. Financijski menadžment u sportu.....	9
3.1. <i>Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu</i>	10
3.2. <i>Ekonomski utjecaj sporta</i>	11
4. Sportski klub i sportska udruga.....	14
4.1. <i>Riječki sportski savez</i>	15
4.2. <i>Analiza plana financiranja sportskih klubova u gradu Rijeka 2016.-2022.godine u tisućama kuna (000)</i>	18
5. Istraživački dio na primjeru financiranja sportskih klubova grada Rijeke.....	23
5.1. <i>Način prikupljanja podataka na temelju istraživanja</i>	23
5.2. <i>Rezultati i analiza istraživanja</i>	23
Zaključak.....	36
Literatura.....	37
Popis ilustracija.....	39

Uvod

Sport nosi različita značenja za svakog čovjeka. Za neke, on je način za opuštanje i rekreaciju, te prilika za druženje dok je za sportaše alat koji im pomaže u postizanju ciljeva i ostvarivanju željenih sportskih uspjeha.

Iz analize stanja hrvatskog sporta koja je objavljena u Narodnim novinama vidljivo je da je sport u Hrvatskoj razvijeniji u usporedbi s drugim europskim zemljama. To se ilustrira kroz broj sportskih udruženja i njihovih članova. Hrvatska izdvaja značajnih 1,8 posto svog bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) za proračunsku kategoriju sporta, kulture i religije, što je pozicionira na treće mjesto unutar Europske unije. U usporedbi s drugim zemljama, relativno gledano, Hrvatska troši čak tri i pol puta više od Irske i 63 posto više od prosjeka EU-a za istu svrhu. Prema podacima iz 2017. godine, koji su posljednji dostupni za međunarodnu usporedbu prema Eurostatu, iz državnog proračuna je alocirano 6,6 milijardi kuna za tu proračunsku stavku.¹ S obzirom na broj stanovnika od 1992. godine, koji dolazi na jednu osvojenu medalju, Hrvatska se nalazi na 20-tom mjestu. Na 4.494.575. stanovnika osvojila je 27 medalja, što je 166.466 stanovnika na jednu medalju. Hrvatska može ponosno istaknuti svoj sportski uspjeh s osvajanjem čak 30 medalja u čak 12 različitih sportova na ljetnim Olimpijskim igrama od 1996. do 2016. godine. Ovo izvanredno postignuće pokazuje kako se na svakih milijun stanovnika ostvaruje olimpijska medalja u gotovo tri različita sporta, čime se ističemo kao nacija s iznimno raznolikim sportskim talentom.²

Sport u Rijeci ima veliku važnost te je iznimno bitna stavka grada iz razloga jer potiče društvo na zdraviji način života i stvara društvenu zajednicu. Grad Rijeka kao jedan od većih gradova Republike Hrvatske nudi sportskim klubovima mogućnost financiranja kroz proračun grada Rijeke. Financiranje je bitna stavka razvoja kluba iz razloga jer većina sportskih klubova nema mogućnosti odlaska na veća natjecanja baš iz razloga jer nemaju dovoljno financija. Kroz ovaj rad i provedeno istraživanje prikazati ćemo zadovoljstvo sportskih klubova, definirati ih te analizirati u kojoj mjeri su sportski klubovi koji djeluju na području grada Rijeke zadovoljni s financiranjem sporta od strane grada Rijeke.

¹Što se smatra izdatkom za sport i rekreaciju? <https://macrohub.net.efzg.hr/analize/10-9-2019-ulaganja-u-sport> (posjet 28.08.2023)

²Ekonomski Lab; Koje su zemlje najtalentiranije za sport? <https://arhivanalitika.hr/blog/koje-zemlje-su-najtalentiranije-za-sport-hrvatska-je-u-top-10/> (posjet 13.03.2023)

1. Predmet i cilj rada

Predmet istraživanja ovog završnog rada jest prikazati analizu plana financiranja sportskih klubova grada Rijeke u period od 2016. godine do 2021. godine, te analizirati zadovoljstvo riječkih sportskih klubova financiranjem od strane grada Rijeke. U radu se na temelju provedene analize pojašnjava na koji način se financiranje odobrava te analizira zadovoljstvo javnim financiranjem.

Cilj rada je prikazati međuovisnost financiranja i sporta te preporučiti načine na koje bi se financiranje sportskih klubova moglo poboljšati u odnosu na trenutno stanje. Dati nove ideje Riječkom sportskom savezu kako unaprijediti svoj rad te dati smjernice i prijedloge Gradu Rijeci u vidu financiranja sportskih klubova.

1.1. Izvori podataka i metode prikupljanja podataka

U ovome radu provode se dvije vrste prikupljanja podataka, teorijsko i empirijsko. Teorijsko istraživanje provodi se putem stručne literature i znanstvenih članaka, dok se empirijsko istraživanje provodi putem metode anketiranja. Anketiranje je provedeno putem online ankete koja sadrži 11 pitanja koja se odnose na zadovoljstvo financiranjem sportskih klubova od strane Grada Rijeke. Pomoću skupljenih podataka izvršiti će se analiza zadovoljstva i predložiti će se uvjeti za poboljšanje financiranja sportskih klubova grada Rijeke.

1.2. Sadržaj i struktura rada

Rad se sastoji od pet poglavlja i zaključka. Uvodno poglavlje ukratko opisuje predmet i ciljeve rada te izvore i metode prikupljanja potrebnih informacija. Drugo poglavlje govori o financiranju sporta, izvorima financiranja te sredstvima za financiranje javnih potreba u sportu. Treće poglavlje o financijskom menadžmentu i ekonomskim utjecajima na sport. U četvrtom poglavlju definirati ćemo Riječki sportski savez, sportski klub i sportsku udrugu, te napraviti analizu plana raspodjele financijskih sredstava u sportu Grada Rijeke za period od 2016. godine do 2021.godine, te raspodjelu financijskih sredstava za 2022. godinu. U petom poglavlju prikazuje se istraživački dio koji je proveden online anketiranjem riječkih sportskih klubova i vezan je uz zadovoljstvo financiranjem. Posljednji dio rada odnosi se na zaključak.

2. Financiranje sporta

Financiranje sporta u Hrvatskoj djeluje na način da svaki grad, općina ili županija odrede samostalno strategiju i prioritete razvoja sporta. Sredstva za financiranje sporta planiraju se unutar godišnjeg proračuna, pri čemu sportske zajednice i školski sportski savezi daju prijedloge programa javnih potreba u sportu. Prema zakonu, sportske zajednice su odgovorne za upravljanje tim sredstvima i izvještavanje lokalnih vlasti o njihovoj potrošnji prema propisanim rokovima iz Zakona o proračunu. Važno je napomenuti da zakon ne predviđa nadzor nad procesom donošenja programa javnih potreba u sportu niti utvrđuje sankcije u slučaju da se program ne donese. Javno financiranje sportskih klubova iznimno je bitno jer se njima osiguravaju osnove potrebe rada i razvoja sportova. Javno financiranje sportskih klubova ima ključnu ulogu jer osigurava osnovne potrebe za rad i razvoj sportova.

Odluku o alokaciji sredstava za podršku javnim potrebama u sportu na lokalnoj ili regionalnoj razini donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne ili regionalne samouprave. Javne potrebe u sportu koje se financiraju iz proračuna ovih samoupravnih jedinica obuhvaćaju sljedeće aspekte:

- Poticanje razvoja i promociju sporta
- Organizaciju sportskih aktivnosti za djecu, mlade i studente
- Podršku radu sportskih udruga, sportskih zajednica i sportskih saveza
- Pripremu sportaša, sudjelovanje na domaćim i međunarodnim natjecanjima te osiguranje zdravstvene zaštite sportaša
- Obrazovanje i usavršavanje stručnog kadra u sportskom sektoru
- Zapošljavanje stručnjaka za sportske aktivnosti
- Dodjelu sportskih stipendija
- Poticanje sportsko-rekreativnih aktivnosti među građanima
- Podršku sportskim aktivnostima za djecu s posebnim potrebama, paraolimpijcima i sportašima s oštećenjem sluha
- Planiranje, izgradnju, održavanje i korištenje sportskih objekata od značaja za lokalnu ili regionalnu zajednicu.³

³ Zakon o sport; Javne potrebe u sportu čl.75. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_12_141_2135.html (posjet 23.03.2023)

Općinsko vijeće, gradsko vijeće i županijska skupština lokalne i područne tj. regionalne samouprave donosi godišnji program javnih potreba u sportu. Programi javnih potreba u sportu su inicijative koje se predlažu i provode u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, a odgovorne za njihovu izradu i izvođenje su sportska zajednica, školski sportski savez i akademski sportski savez. U slučaju da na određenom području ne postoje navedeni sportski savezi, tada je odgovornost za definiranje i provedbu programa javnih potreba u sportu prepuštena jedinici lokalne i područne samouprave, sukladno Zakonu i relevantnim lokalnim propisima. Tijelo unutar jedinice lokalne i područne samouprave, koje je odgovorno za sportske aktivnosti, ima ulogu praćenja i nadziranja provedbe financiranja programa javnih potreba u sportu. Također, prate kako se sredstva koriste i troše u okviru tih programa. Jedinice lokalne i područne samouprave, na prijedlog sportskih zajednica, školskih i akademskih sportskih saveza, a u slučaju da su oni osnovani na tom području, imaju ovlasti da detaljnije propišu kriterije za financiranje javnih potreba u sportu, mjerila za osiguranje sredstava, metodologiju i rokove za izradu i dostavu prijedloga programa javnih potreba, način na koji će se ti programi provoditi, te način i rokove za izvještavanje o njihovoj provedbi. Osim toga, propisuju i metodologiju za izradu financijskih planova korisnika javnih potreba u sportu, čime se osigurava transparentno i učinkovito korištenje sredstava namijenjenih sportu u toj jedinici lokalne i područne samouprave.⁴

⁴ Prijedlog zakona o sportu; Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu, čl. 69. https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2022-09-30/102504/PZ_398.pdf (posjet 18.07.2023)

2.1. Financiranje sporta u Hrvatskoj

Iz organizacijske strukture hrvatskog sporta jasno proizlazi da je sport kompleksna društvena djelatnost koja ima snažan utjecaj na različite aspekte društva i gospodarstva. Sport u Hrvatskoj ima duboko ukorijenjeno mjesto i povijest te igra ključnu ulogu u različitim aspektima društvenog i ekonomskog razvoja. Povijesno gledano, sport je u našoj zemlji imao status djelatnosti od iznimnog društvenog interesa, a to je bilo formalno priznato i ustavom. S obzirom na važnost sporta za naše društvo, vidljivo je da se njegov utjecaj prostire na mnoge sfere, uključujući obrazovanje, zdravlje, ekonomiju, kulturu, integraciju i druge. Sport ne samo da promiče tjelesno zdravlje i kondiciju, već također potiče timski duh, fair play, i doprinosi razvoju karaktera kod mladih i starijih generacija. Također, sport ima gospodarski aspekt, pridonoseći turizmu, industriji sportske opreme, medijskoj produkciji i drugim sektorima.⁵

U socijalističkoj Jugoslaviji i kasnije u Hrvatskoj, sportski sektor temeljio se na načelima amaterizma i socijalističkog samoupravljanja. Međutim, tijekom 1960-ih godina, počelo se legalizirati profesionalizam u jugoslavenskom nogometu, a tokom 1970-ih godina, profesionalizam je u potpunosti prevladao i izišao iz okvira predviđenih za amaterski sport. Klubovi su postali organizacije koje su, osim sportskih aktivnosti, također obavljale gospodarske djelatnosti, a isti status imale su i druge društvene djelatnosti, kao što su obrazovanje, zdravstvo, mirovinsko osiguranje i druge. Financiranje svih potreba u sportu samo iz proračunskih izvora bilo bi neodrživo. Veći dio potreba u području sportske rekreacije u Hrvatskoj pokriva se iz vlastitih izvora, dok samo manji dio sredstava dolazi iz proračuna. Proračuni gradova i općina također značajno doprinose pokrivanju troškova sportskih objekata, posebno onih koji su u vlasništvu lokalnih jedinica.

⁵Športni menadžment; Šugman, R., Bednarik, J. i Kolarič, B, Ljubljana 2002. <http://management-sporta.blogspot.com/2012/05/menadzment-sporta.html> (posjet 26.07.2023)

Kada je riječ o vrhunskom sportu, postizanje izvanrednih sportskih rezultata zahtijeva značajna ulaganja cijele društvene zajednice. Ovo je posebno istinito kada se očekuje da određeni klubovi ili sportaši predstavljaju zemlju ili grad na međunarodnoj razini. Vrhunski sport zahtijeva posebne materijalne i financijske uvjete, uključujući stručni tim, opremu, putne troškove, stipendije i druge potrebne resurse kako bi sportaši ostvarili najbolje moguće rezultate.

Što se tiče sportske rekreacije, financira se iz tri glavna izvora. Proračun Republike Hrvatske financira Hrvatski savez za sportsku rekreaciju (HSSR) putem Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO), koji dobiva sredstva iz državnog proračuna. Iako država izdvaja sredstva za sportsku rekreaciju, veći dio tih potreba pokrivaju sami sudionici, što uključuje osobne izdatke za sudjelovanje u sportskim i rekreacijskim aktivnostima.⁶

⁶ Pravilno ustrojstvo nogometnih klubova u socijalističkoj Jugoslaviji i Hrvatskoj s osvrtom na radnopravni status profesionalnih nogometaša; Vladimir Iveta. <https://hrcak.srce.hr/clanak/301267> (posjet 27.07.2023)

2.2. Ostali izvori financiranja sporta

„Osnovu financiranja u sportu čine sredstva ostvarena vlastitom djelatnošću, prodajom usluga na tržištu, članarinom, donacijom i iz drugih izvora u skladu sa zakonom. Sportske udruge mogu, radi ostvarivanja ciljeva i zadaća, te radi pribavljanja sredstava neposredno obavljati gospodarske i druge djelatnosti u skladu s propisima.“⁷

Kada se uspoređuje financiranje profesionalnog sporta u državama članicama EU, izuzetno je važno istaknuti samofinanciranje koje uključuje prihod od članarina, prihod od prodaje ulaznica, marketinške aktivnosti, sponzorstva, prihod od medijskih prava, redistribuciju prihoda unutar sportskih saveza i prihod od trgovine. Bronić i ostali navode kako se javna podrška sportu može se manifestirati kroz različite mehanizme, uključujući direktnu financijsku potporu iz državnog proračuna, subvencije dobivene od kladionica, posebne poreske stope, povoljne kredite s nižim kamatnim stopama, jamstva uz smanjene naknade, ulaganje javnih sredstava u izgradnju ili obnovu sportskih objekata, prodaja ili iznajmljivanje javnih gradskih objekata privatnim sportskim klubovima ili organizacijama po povoljnijim uvjetima, financiranje gradnje ili obnove sportskih objekata od strane lokalnih zajednica, izvođenje javnih radova u privatnim sportskim objektima, javna nabava reklamnih prostora u ili na sportskim objektima, te prihodi od igara na sreću. Osim toga, sredstva dobivena iz igara na sreću mogu doprinijeti financiranju sporta na tri načina: putem isplate određenih sportskim organizacijama, kroz komercijalne uplate trećim stranama koje su aktivne u sportskom sektoru (npr. sponzorstva), ili putem poreza i naknada koji se plaćaju lokalnoj i državnoj vlasti, čime se osigurava financiranje iz državnog ili lokalnog proračuna.⁸

Prihodi sportskih organizacija dolaze iz različitih izvora financiranja, uključujući članarine i ostale troškove koje plaćaju članovi ili kućanstva, sredstva od javnih izvora na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, pristojbe i naknade povezane s lutrijom i klađenjem, ekonomska vrijednost i doprinos volonterskog rada, prihodi od sponzorstava, pokroviteljstava i donacija, te prihodi od medijskih prava.

⁷ Zakon o športu, čl.6 i 10., Ekonomika i menadžment sporta ; Prof. dr. sc. Mato Bartoluci. (posjet 29.08.2023)
⁸ Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj uniji, str. 34,
<https://digarhiv.gov.hr/arhiva/73/44264/Financiranje%20sporta%20u%20RH.pdf> (posjet 28.08.2023)

Bronić i ostali tvrde kako ovo naglašava činjenicu da sport u Hrvatskoj primjenjuje mješoviti model financiranja u kojem sudjeluju država, gospodarske organizacije, humanitarne, sindikalne i druge organizacije te građani. Prihodi sportskih organizacija variraju ovisno o različitim faktorima i izvorima financiranja, te se različite organizacije oslanjaju na različite izvore financiranja. Iako se neki prihodi mogu uspoređivati, primjerice oni koji se ostvaruju iz proračuna temeljem određenih kriterija, ostali izvori prihoda, kao što su prihodi od tržišta, ovise o specifičnim uvjetima i sposobnostima svake sportske organizacije. U mnogim državama članicama Europske Unije (EU), sport se djelomično financira putem poreza ili doprinosa na usluge lutrije ili klađenja. U kontekstu indirektnih poreza, kao što je PDV, primjenjuju se pravni propisi EU kako bi se osiguralo da oporezivanje ne narušava tržišno natjecanje ili slobodno kretanje roba i usluga. Ova Direktiva omogućuje državama članicama da izuzmu od oporezivanja određene usluge povezane sa sportom, a ako izuzeće nije moguće, propisuje primjenu sniženih poreznih stopa.⁹

⁹ Institut za javne financije, Zagreb 2012. Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj Uniji. <https://repozitorij.ijf.hr/islandora/object/ijf%3A721/datastream/FILE0/view> (posjet 30.08.2023)

3. Financijski menadžment u sportu

Unatoč brzom komercijalizaciji sporta, postoje mnoge praznine u financijskom znanju i vještinama menadžera sportskih organizacija. Jedna od zajedničkih značajki suvremenog sportskog menadžmenta je ograničeni trening te iskustvo u financijama i financiranju.

Vuković objašnjava kako nije moguće pouzdano odrediti udio financiranja profesionalnog sporta iz javnih izvora u ukupnoj strukturi financiranja profesionalnog sporta zbog raznolikosti organizacija sportskih klubova u Republici Hrvatskoj. Ti klubovi mogu biti organizirani prema Zakonu o sportu ili Zakonu o udrugama, što rezultira različitim financijskim, računovodstvenim i poreznim evidencijama. Rješenje ovog problema leži u obveznom preoblikovanju svih profesionalnih klubova u sportska dionička društva (s. d. d.), što bi omogućilo potpunu transparentnost u njihovom poslovanju i osiguralo jednak pravni i ekonomski položaj profesionalnih klubova na tržištu. U kontekstu komercijalizacije sporta, istaknuto je kako su pobjeda i novac postali ključni čimbenici. U mnogim državama bivše Jugoslavije, postoji model doživotnog financiranja vrhunskih sportaša temeljen na relevantnim sportskim rezultatima iz državnih proračuna nakon što sportaši dosegnu određenu dob. Ovo je nasljeđe iz nedavne socijalističke prošlosti koje se razlikuje od prakse u državama članicama EU. U Republici Hrvatskoj, iznos naknade za vrhunske sportaše određen je Zakonom o sportu iz 2013. godine, slično članku 123. Zakona o sportu Republike Srbije.¹⁰

Sport, nekada popularan i pristupačan svima, danas je pod utjecajem komercijalizacije postao gotovo luksuzan za sudjelovanje na sportskim događanjima, posebice na nogometnim utakmicama, ukoliko pojedinci nemaju određena financijska sredstva. Iako sport i dalje zadržava svoju popularnost, dostupnost mu je ograničena. U tom kontekstu, financijska dimenzija sporta postaje ključna u upravljanju sportskim organizacijama.

¹⁰ Državne potpore profesionalnom sportu i trajne novčane naknade: Hrvatska iskustva i regionalne tendencije; A. Vuković <https://hrcak.srce.hr/131282> (posjet 27.08.2023)

Osnovni izvori financiranja sporta uključuju prihode pravnih i fizičkih osoba unutar sportskog sektora koji proizlaze iz:

- Izvođenja sportskih aktivnosti
- Članarina koje sportske udruge prikupljaju od svojih članova
- Sponzorstava i donacija
- Financiranja od strane Republike Hrvatske te jedinica lokalne i regionalne samouprave za podršku javnim potrebama u sportu
- Gospodarske djelatnosti povezane sa sportom.¹¹

3.1. Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu

Financijska sredstva za pokrivanje javnih potreba u sportu na nacionalnoj razini osiguravaju se iz državnog proračuna Republike Hrvatske. Ova sredstva dolaze iz općih prihoda i prihoda države, kao i iz prihoda generiranih kroz igre na sreću u skladu s propisima koji reguliraju takve igre.¹²

Prema zakonu koji je stupio na snagu 2003. godine, Vlada Republike Hrvatske redovito donosi Uredbu koja utvrđuje kriterije za identifikaciju korisnika sredstava i način distribucije dijela prihoda ostvarenih iz igara na sreću. Ovi kriteriji se usklađuju s nacionalnim strategijama i programima za ispunjavanje javnih potreba u određenim sektorima, te uzimaju u obzir programe za promicanje razvoja civilnog društva. Način raspodjele sredstava od igara na sreću izražava se postotnim udjelom svake programske aktivnosti u ukupnim prihodima od igara na sreću.¹³

Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu na državnoj razini detaljnije se određuju putem programa javnih potreba u sportu na državnoj razini, koji se donosi od strane čelnika tijela državne uprave nadležnog za sport. Ovaj program se usklađuje s državnim proračunom Republike Hrvatske i mjerama iz akata strateškog planiranja, a mora biti donesen najkasnije 30 dana nakon donošenja državnog proračuna. Pri izradi ovog programa, posebna pažnja se posvećuje ravnoteži između izdvajanja iz različitih izvora financiranja.

¹¹ Zakon o sportu; Prihodi pravnih i fizičkih osoba u sustavu sporta. <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu> (posjet 10.06.2023)

¹² Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu, čl.69. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_12_141_2135.html (posjet 28.08.2023)

¹³Institut za javne financije, Zagreb 2012. Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj Uniji; Financiranje sporta sredstvima od igara na sreću <https://repositorij.ijf.hr/islandora/object/ijf%3A721/datastream/FILE0/view> (posjet 28.08.2023)

Krovnim sportskim udruženjima omogućuje se predlaganje dijela programa javnih potreba u sportu koji će biti financiran. Na temelju tih prijedloga, čelnik tijela državne uprave odgovorne za sport donosi odluku o raspodjeli sredstava za provođenje tih programa. Prilikom korištenja dodijeljenih sredstava, korisnici su obvezni upotrijebiti ih u svrhu za koju su dodijeljena. Kako bi se osigurala transparentnost i koordinacija financiranja iz različitih javnih izvora, tijelo državne uprave za sport i korisnici sredstava sklapaju ugovore o financiranju programa javnih potreba u sportu. Ti ugovori precizno definiraju prava i obveze korisnika sredstava.

Pravilnik donesen od strane čelnika tijela državne uprave za sport detaljno propisuje sadržaj programa javnih potreba u sportu, metodologiju i rokove za izradu i dostavu tih programa, način izvršavanja programa te rokove i način izvještavanja o provedbi ovih programa. Ove odredbe primjenjuju se i na financiranje javnih potreba u sportu na državnoj razini koje se provode putem krovnih sportskih udruženja.¹⁴

3.2. Ekonomski utjecaj sporta

Troškovi domaćina, natjecatelja, sportaša, trenera i novinara uzrokuju ekonomski utjecaj na sektor hotela, restorana i maloprodaje. Osim ekonomskih učinaka koji se tiču stanovništva grada/grada domaćina, postoje i koristi od dopunske dohodovne djelatnosti i poslovi te troškovi koji proizlaze iz povećanja cijena prigodom događaja koja se moraju uzeti u obzir. Ulaz, naknade, catering i prijevoz do i od mjesta događaja spadaju među ekonomske troškove za posjetitelja. Ekonomski troškovi za domaćina sastoje se od kadrovskih i materijalnih troškova za planiranje i realizaciju velikog sportskog događaja (administracija, logistika, najam, pomoć sudionicima, osiguranje itd.), troškova trećih strana (sigurnost, gospodarenje otpadom itd.), troškova za izgradnju i upravljanje sportskim objektima i ostalom priredbenom infrastrukturom kao što su troškovi financiranja. Nasuprot tome, na dobroj strani su prihodi od ulaznice, medijska prava, reklamni i sponzorski ugovori, merchandising (pojam koji označava prodaju proizvoda na kreativan način).

¹⁴ Zakon o sportu; Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu čl. 69. <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu> (posjet 27.08.2023)

Troškovi javne uprave u gradu domaćinu također mogu uključivati troškove osoblja i materijala. U javnoj upravi domaćin grad ostvaruje prihode od npr. poreza, naknada i leasinga. Druge tvrtke na mjestu domaćina možda će se morati suočiti s gubitkom vremena zbog prenapučenost kao mogući rezultat sportskog događaja. Povećanje cijene zbog sportskog događaja i gubitak vremena zbog zagušenja, ekonomski su troškovi za stanovništvo na mjestu događaja.¹⁵

Od posebnog interesa u okviru sportsko-ekonomskih istraživanja je ekonomska perspektiva sporta. Kao rezultat tradicionalne i osebujne udaljenosti između uloge ekonomije i sporta akademsko proučavanje predmeta dugo je bilo ograničeno. Glavni fokus ekonomista bio je i ostao analiza organizacije i stručne proizvodnje imovine unutar poduzeća, za tržišta. Slobodno vrijeme i dobrovoljni karakter proizvodnje sportskih usluga, često pružanih članovima neprofitnih organizacija, nisu privlačili značajnu pozornost ekonomista, jer se nije uklopio u tradicionalne ekonomske modele. Sport se tradicionalno smatrao dijelom slobodnog vremena.¹⁶

Amaterski kao i restriktivni propisi o oglašavanju sportskih organizacija dodatno su ograničili ekonomsko iskorištavanje sporta. Financijsko upravljanje u sportu većinom ovisi o vrsti sporta u kojemu se natječu pojedinci ili timovi. Razine financija u kojima može uživati uspješan, profesionalni igrač golfa ili tenisa će se razlikovati od onih otvorenih za profesionalne timove, koji možda neće biti toliko uspješni u svome području.¹⁷

Kako bi financijska funkcija u sportu bila pravilna, treba se osigurati sljedeće:

- Voditi točnu financijsku evidenciju
- Izraditi realne proračune i financijske planove
- Pratiti troškove i prihode
- Osigurati odgovarajuće novčane tokove i trajnu likvidnost
- Stvoriti imovinu koja stvara prihod
- Kontrolirati razine duga.

¹⁵ The Business of Sport Management; Classification of the impact of sports mega events; Economic impacts, str. 104; John Beech, Simon Chadwick.

¹⁶ The Business of Sport Management; Classification of the impact of sports mega events; Economic impact of sports, str. 98; John Beech, Simon Chadwick.

¹⁷ The Business of Sport Management; Classification of the impact of sports mega events; Key topics and issues, str. 20; John Beech, Simon Chadwick.

Troškovi lošeg financijskog upravljanja također su značajni.

Oni uključuju sljedeće:

- Gubitak upravljačke kontrole
- Nemogućnost točnog mjerenja učinka
- Pad vrijednosti imovine
- Povećanje razine duga
- Rastući troškovi
- Nedostatak gotovine
- Gubici u poslovanju
- Likvidacija.

Sportske organizacije, bilo da su strukturirane kao javna poduzeća, privatne tvrtke ili neprofitni subjekti moraju imati dobre sustave financijskog upravljanja ugrađene u poslovanje. Sport je danas višemilijunski dolarska tvrtka sa sofisticiranom bazom financiranja koja zahtijeva profesionalno upravljanje kako bi održala svoju održivost i proširila svoje globalno poslovanje.¹⁸

¹⁸ The Business of Sport Management; Classification of the impact of sports mega events; Impact v. Cost-benefit studies, str. 101; John Beech, Simon Chadwick.

4. Sportski klub i sportska udruga

Sportski klub

„Sportski klub pravna je osoba registrirana za obavljanje sportske djelatnosti, sportske pripreme i sudjelovanja u sportskom natjecanju pojedinog sporta iz nomenklature sportova.“

Sportski klub može biti osnovan kao udruga ili sportsko dioničko društvo. Klub može delegirati izvođenje određenih ili svih svojih aktivnosti, izuzev sudjelovanja u sportskim natjecanjima, trgovačkom društvu nad kojim ima kontrolu ili značajan utjecaj, u skladu s pravilima koja se odnose na povezana društva, kako je propisano odgovarajućim zakonima koji reguliraju poslovanje trgovačkih društava.¹⁹

Sportska udruga

„Akademska sportska udruga je udruga osnovana s ciljem provođenja izvannastavnih sportskih aktivnosti studenata.“

Na razini jednog visokog učilišta, dopušteno je osnovati samo jedan akademski sportski savez. Financiranje programa tog akademskog sportskog saveza na visokom učilištu dolazi iz više izvora, uključujući sredstva iz proračuna samog visokog učilišta, studentskog zbora visokog učilišta, financiranje od strane Hrvatskog akademskog sportskog saveza, te proračunska sredstva koja dolaze iz jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Strukovna sportska udruga je organizacija u koju se članovi učlanjuju na temelju svoje struke u okviru određenog sporta, sportske discipline ili sportske rekreacije.²⁰

¹⁹ Zakon o sportu; Pravna osoba koja djeluje u sustavu sporta čl. 30. <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu> (posjet 26.07.2023)

²⁰ Zakon o sportu; Pravna osoba koja djeluje u sustavu sporta čl. 40. <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu> (posjet 26.07.2023)

4.1. Riječki sportski savez

„Zajednica sportskih udruga Grada Rijeke „Riječki sportski savez“ je udruženje pravnih osoba s područja sporta, koje djeluju na području grada Rijeke.“²¹

Suradnja između Odjela gradske uprave za sport i Riječkog sportskog saveza obuhvaća niz aktivnosti, uključujući prikupljanje prijedloga za izradu Programa javnih potreba u sportu, nadzor i praćenje provedbe tog programa, izradu i primjenu pravilnika te rješavanje ostalih pitanja koja se odnose na sportsku tematiku. Prilikom financiranja sportskih programa u gradu Rijeci uzimaju se u obzir postignuća sportskih udruga i pojedinaca, kao i njihova uloga u radu s mlađim generacijama. Također, kategorizacija sportskih grana i udruga igra važnu ulogu u određivanju iznosa sredstava za sufinanciranje njihovih programa. Preko Riječkog sportskog saveza podržavaju se različite sportske aktivnosti, uključujući treninge i natjecanja sportaša, praćenje vrhunskih i perspektivnih sportaša, sportske programe za djecu, mlade, studente, i rekreativce, kao i treninzi i natjecanja za osobe s invaliditetom i osobe oštećenog sluha.

Riječki sportski savez mora usvojiti detaljan plan preraspodjele sredstava koji im je dodijeljen nakon što gradsko vijeće utvrdi program javnih potreba u sportu. Na kraju kako bi se odobrilo financiranje sportskog kluba, Riječki sportski savez mora dobiti suglasnost gradonačelnika i gradskog vijeća. Nakon provedbe natječaja koji je odobren od strane gradskog vijeća i gradonačelnika, sportski klub dobiva financijska sredstva kojima raspolaže te analizira u kojoj mjeri su sportski klubovi koji djeluju na području grada Rijeke zadovoljni s financiranjem sporta od strane grada Rijeke u svrhu poboljšanja postojećeg rada. Javno financiranje sportskih klubova iznimno je bitno jer se njima osiguravaju osnove potrebe rada i razvoja sportova.²²

²¹ Status Zajednice sportskih udruga Grada Rijeke „Riječki sportski savez.“ <https://rss.hr/wp-content/uploads/2021/08/Statut-RSS.pdf> (posjet 29.05.2023.)

²² Organizacijska i programska djelatnost sporta u Rijeci <https://www.rijeka.hr/teme-za-gradane/sport-i-rekreacija/sport-u-rijeci/organizacijska-programska-djelatnost-sporta/> (posjet 06.06.2023.)

1. „Aktivnosti koje se sufinanciraju putem RSS-a

- Treninzi i natjecanja sportaša
- Dodatno poticanje djelatnosti nositelja kvalitete
- Nagrađivanje sportaša
- Provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži, studenata i rekreativaca
- Treninzi i natjecanja osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha
- Funkcioniranje sustava sporta.“²³

2. „Aktivnosti koje se sufinanciraju putem Odjela Gradske uprave za sport i tehničku kulturu:

- Utvrđivanje zdravstvenih sposobnosti sportaša – sportska ambulanta
- Organiziranje tradicionalnih i prigodnih sportskih priredbi
- Organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodnim natjecanjima

Posebni programi mladih sekcija.“²⁴

Cilj Riječkog sportskog saveza je pridonijeti razvoju i promicanju sporta u gradu Rijeci. Njihove aktivnosti uključuju poticanje vrhunskih sportskih dostignuća i stvaranje uvjeta za postizanje tih dostignuća. Također, fokusiraju se na razvoj sportskih aktivnosti za djecu, mladež, studente i osobe s invaliditetom, promicanje odgojnih vrijednosti u sportu te podršku olimpijskim idealima i jačanju olimpijskog pokreta. Za financiranje ovih aktivnosti koristi se javno financiranje, što omogućava potporu različitih programa. To uključuje podršku omladinskim sekcijama, nabavku osnovne opreme, pokrivanje troškova putovanja na natjecanjima, plaće trenerima i druge troškove potrebne za funkcioniranje sportskih aktivnosti. Perspektivni sportaši koji žele ostvariti pravo na sufinanciranje moraju zadovoljiti određene kriterije, uključujući članstvo u sportskoj udruzi koja je član Riječkog sportskog saveza, redovno sudjelovanje u treninzima tijekom godine, dostojno predstavljanje svojeg kluba i aktivno sudjelovanje u promocijskim aktivnostima koje promovira.

²³Program javnih potreba u sportu Grada Rijeke za 2014. godinu čl. 1. Posjet 26.06.2023, <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=29418>

²⁴ Program javnih potreba u sportu Grada Rijeke za 2023.godinu. Posjet 26.03.2023, <https://www.rijeka.hr/teme-za-gradane/sport-i-rekreacija/javne-potrebe-sportu/program-javnih-potreba-u-sportu-grada-rijeka-u-2023-godini/>

Javno financiranje omogućava:

Aktivnosti omladinskih sekcija i pogona.

- Nabavku osnovnih materijalnih sredstava za rad.
- Pokrivanje troškova prijevoza na natjecanjima na svim razinama.
- Isplatu plaća trenerima.
- Ostale nužne troškove za funkcioniranje sportskih aktivnosti.

Da bi ostvarili pravo na sufinanciranje, perspektivni sportaši moraju:

- Biti članovi sportske udruge koja je redovni član Riječkog sportskog saveza i redovito sudjelovati u treninzima tijekom cijele godine.
- Pridržavati se plana i programa treninga i natjecanja u skladu s klubovima.
- Dostojno predstavljati svoj klub, grad Rijeku i sportsku djelatnost u cjelini svojim ponašanjem.
- Aktivno sudjelovati u svim promocijskim aktivnostima koje organizira Riječki sportski savez kako bi promovirali sport i grad Rijeku.²⁵

²⁵Pravilnik o sufinanciranju programa perspektivnih sportaša, postupak za ostvarivanje prava čl. 5. <https://rss.hr/wp-content/uploads/2021/08/5.-PRAVILNIK-O-SUFINANCIRANJU-PROGRAMA-PERSPEKTIVNIH-SPORTASA-2014.g.pdf> (posjet 28.03.2023.)

4.2. Analiza plana financiranja sportskih klubova u gradu Rijeka 2016.-2022.godine u tisućama kuna (000)

Tablica 1. Raspodjela i analiza plana financiranja (2016.-2022.)

RASPODJELA PLANA FINANCIRANJA (2016.-2022.)	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Javne potrebe u sportu(Ukupno po sekcijama)	13.136	13.167	15.985	14.610	14.035	11.809	13.000.000	100%	100,24%	122%	100%	96,06%	81%
1. Aktivnosti koje se sufinanciraju putem RSS-a	10.836	10.396	14.550	13.450	12.310	10.984	12.182.800	100%	96%	134%	100%	95%	82%
a) Treninzi i natjecanja sportaša	7.446	7.446	8.000	8.000	8.000	7.329	9.062.800	100%	100%	107%	100%	100%	30%
b) Dodatno poticanje djelatnosti nositelja kvalitete			1.500	1.100	1.300	325		100%		100%	100%	118%	30%
c) Nagrađivanje sportaša	850	850	850	850	800	650	650	100%	100%	100%	100%	94%	76%
d) Provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži, studenata i rekreativaca	350	300	620	500	450	290	250	100%	86%	177%	100%	90%	58%
e) Treninzi i natjecanja osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha	313	451	490	540	540	510	510	100%	144%	157%	100%	100%	94%
f) Funkcioniranje sustava sporta	1877	1.800	1.800	1.500	1.500	1.590	1.590	100%	96%	96%	100%	100%	106%
2. Aktivnosti koje se sufinanciraju putem Odjela GU-e za sport i tehničku kulturu	1.400	1.170	945	630	685	315	307.200	100%	84%	68%	100%	110%	51%
a) Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportaša-sportska ambulanta			250	215	200	150	150	100%		100%	100%	93%	70%
b) Organiziranje tradicionalnih i prigodnih sportskih priredbi	80.000	100	90	80	80	55	53	100%	125%	113%	100%	100%	69%
c) Organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodnim natjecanjima	1.300	1.020	510	245	343	90	85	100%	78%	39%	100%	140%	37%
d) Posebni programi mladih selekcija	20	50	95	80	63	20	19.200	100%	250%	475%	100%	78%	25%
3. Preuzete obveze iz prethodne godine	900	1.150		0	0	0		100%	128%		100%	0	0

Izvor: <https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/sport-i-rekreacija/javne-potrebe-sportu/>

Za financiranje javnih potreba u sportu grada Rijeke predviđeno je 13.136.000,00 kn za 2018. godinu, 13.167.000,00 kn za 2019. godinu te 15.985.000,00 kn za 2020. godinu. Sukladno Zakonu o sportu i proračunu grad Rijeke, Program javnih potreba predložila je Zajednica sportskih udruga grada Rijeke tj. Riječki sportski savez.

U planu analize financiranja koji obuhvaća period od 2016.-2022. godine možemo vidjeti kako je za zadnju promatranu godinu (2018.) izdvojena najveća svota novca za financiranje. U sekciji aktivnosti koje se sufinanciraju putem RSS-a u sve tri promatrane godine najviše je novca izdvojeno za aktivnost treninzi i natjecanje sportaša. Najmanje financirana aktivnost u 2016. i 2018. godini su treninzi i natjecanje osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha. U godini između, 2017. najmanje je financirana aktivnost provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži, studenata i rekreativaca. Također, stavka koja nije bila prisutna u programu financiranja javnih potreba u sportu u periodu od 2016.-2017. godine je dodatno poticanje djelatnosti nositelja kvalitete za koju je 2018. godine izdvojeno 1.500.000,00 kn.

U sekciji aktivnosti koje se sufinanciraju putem Odjela GU-e za sport i tehničku kulturu u sve tri promatrane godine najviše je novca izdvojeno za organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodnim natjecanjima. Najmanje financirana aktivnost su posebni programi mladih selekcija, za koje je u sve tri godine izdvojeno najmanje novčanih sredstava. Za aktivnost utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportaša-sportska ambulanta, koja nije bila prisutna u periodu od 2016.-2017. godini, 2018. godine izdvojeno je 250.000,00 kn.

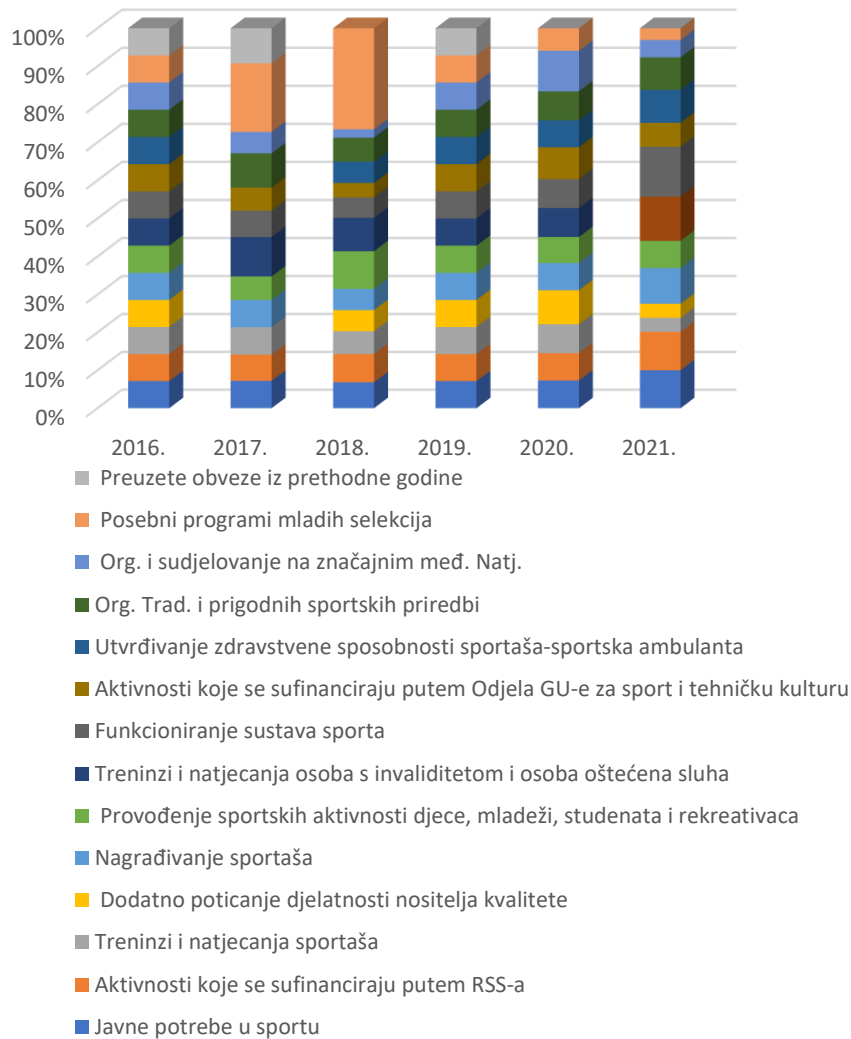
U planu analize financiranja koji obuhvaća period od 2019.-2021. godine možemo vidjeti kako je za baznu promatranu godinu (2019.) izdvojena najveća svota financijskih sredstava za javne potrebe u sportu. U sekciji aktivnosti koje se sufinanciraju putem Riječkog sportskog saveza u sve tri promatrane godine najviše je novca izdvojeno za aktivnost treninzi i natjecanje sportaša, a najmanje za aktivnost provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži, studenata i rekreativaca. U sekciji aktivnosti koje se sufinanciraju putem odjela Gradske uprave za sport i tehničku kulturu, najviše je novca izdvojeno za aktivnost organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodnim natjecanjima, osim u 2021. godini gdje je najviše novca izdvojeno za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportaša-sportska ambulanta. Stavka za koju je izdvojeno najmanje novčanih sredstava su posebni programi mladih selekcija.

Kod financijske raspodjele sredstava za 2022. godinu za javne potrebe u sportu izdvojeno je ukupno 13.000,000,00 kn.

U navedeni iznos ulaze aktivnosti koje se sufinanciraju putem Riječkog sportskog saveza: nagrađivanje sportaša, provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži i osoba oštećena sluha, funkcioniranje sustava sporta.

U drugi dio financiranja javnih potreba ulaze aktivnosti koje se sufinanciraju putem Odjela Gradske uprave za sport i tehničku kulturu. Ukupni iznos aktivnosti iznosi 307.200,00 kn. U navedeni iznos spadaju aktivnosti: Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportaša, tj. sportska ambulanta, organiziranje tradicionalnih i prigodnih sportskih priredbi, organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodnim natjecanjima te posebni programi mladih selekcija.

Grafikon 1. Prikaz analize financiranja (2016.-2021.godine)

Izvor: Izrada autora na temelju prikupljenih podataka

Provođenjem analize na temelju podataka iz prethodne tablice, te grafički prikazanim postotnim povećanjem/smanjenjem uzimajući u obzir 2016. godinu kao baznu, možemo uvidjeti rast novčanih sredstava javnih potreba u sportu.

Za 2017. godinu rast iznosi 0,24% dok je rast za 2018. godinu 22%. Kod sekcije aktivnosti koje se sufinanciraju putem RSS-a dolazi do smanjenja financijske potpore od 4% za 2017. godinu dok je u 2018. godini povećana za 34%.

Aktivnost treninzi i natjecanje sportaša povećana je u 2018. godini za 7%. Kod aktivnosti koja nije bila prisutna u prve dvije godine promatranog razdoblja ne možemo bilježiti niti rast niti pad pošto je ne možemo usporediti s baznom godinom. Kod nagrađivanja sportaša u promatranom razdoblju nema razlike u financijskoj potpori. Provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži, studenata i rekreativaca u 2017. godini bilježi smanjenje od 14%, dok u 2018. godini raste za 77%.

Aktivnost treninzi i natjecanja osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha u 2017. godini povećana je za 44%, a u 2018. godini za 57%. Kod aktivnosti funkcioniranje sustava sporta dolazi do smanjenja od 4% u obje godine. U sekciji aktivnosti koje se sufinanciraju putem Odjela GU-e (Gradske uprave) za sport i tehničku kulturu dolazi do smanjenja od 16% u 2017. godini te smanjenja od 32% u 2018. godini.

Aktivnost koja nije financirana u prve dvije promatrane godine je utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportaša-sportska ambulanta te nju ne možemo uspoređivati s baznom godinom. Organiziranje tradicionalnih i prigodnih sportskih priredbi povećano je u 2017. godini za 25%, a u 2018. za 13%.

Aktivnost organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodni natjecanjima bilježi pad od 22% u 2017. godini te pad od 61% u 2018. Posebni programi mladih selekcija bilježe najveći rast od 375% za 2018. godinu te rast od 150% za 2017.

Preuzete obveze iz prethodne godine u 2017.godini iznose 28% dok u 2018.godini nema preuzetih obveza.

Provođenjem analize na temelju podataka iz prethodne tablice, te grafički prikazanim postotnim povećanjem/smanjenjem uzimajući u obzir 2019. godinu kao baznu, možemo uvidjeti kako dolazi do pada novčanih sredstava za javne potrebe u sportu.

Za 2020.godinu sredstva su smanjena za 3,94%, a za 2021. godinu 19%. Kod sekcije aktivnosti koje se sufinanciraju putem Riječkog sportskog saveza također dolazi do smanjenja novčanih sredstava. Za 2020. godinu uočen je pad sredstava od 5%, dok su za 2021. godinu sredstva smanjena za 18%.

Aktivnost treninzi i natjecanje sportaša u 2020. godini je nepromijenjena, dok je u 2021. godini smanjena za 70%. Kod aktivnosti dodatno poticanje djelatnosti nositelja kvalitete u 2020. godini dolazi do porasta od 18%, dok u 2021. godini bilježi smanjenje od 70%.

Kod nagrađivanja sportaša u promatranom razdoblju u 2020. godini dolazi do smanjenja novčanih sredstava od 6%, dok u 2021. godini smanjenje iznosi 24%. Provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži, studenata i rekreativaca u 2020. godini bilježi smanjenje od 10%, a u 2021. godini smanjenje od 42%. Kod aktivnosti treninzi i natjecanja osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha u 2020. godini nema razlike u financijskoj potpori u odnosu na 2019. godinu, dok je u 2021. godini zabilježen pad od 6%.

Kod aktivnosti funkcioniranje sustava sporta dolazi do povećanja od 6% u 2021. godini, dok je 2020. godina nepromijenjena u odnosu na 2019. U sekciji aktivnosti koje se sufinanciraju putem Odjela Gradske uprave za sport i tehničku kulturu u 2020. godini dolazi do povećanja sredstava od 10%, dok je u 2021. godini zabilježen pad od 49%.

Aktivnost utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportaša tj. sportska ambulanta, u 2020. godini bilježi smanjenje sredstava od 7%, a u 2021. godini od 30%. Organiziranje tradicionalnih i prigodnih sportskih priredbi smanjeno je u 2021. godini za 31%, dok je u 2020. godini ostalo nepromijenjeno u odnosu na baznu promatranu godinu.

Aktivnost organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodni natjecanjima bilježi povećanje sredstava od 40% u 2020. godini te pad od 63% u 2021. godini.

Posebni programi mladih selekcija bilježe smanjenje sredstava od 22% za 2020. godinu te 75% za 2021. godinu.

Preuzetih obveza u promatranom razdoblju u odnosu na baznu godinu 2019. nema.

5. Istraživački dio na primjeru financiranja sportskih klubova grada Rijeke

Istraživački dio proveden je putem online anketiranja. U daljnjem tekstu u radu objasniti će se način prikupljanja podataka na temelju provedenih istraživanja te prokomentirati i analizirati provedeno istraživanje.

5.1. Način prikupljanja podataka na temelju istraživanja

Anketa je bila usmjerena na ciljanje sportske udruge koje se nalaze na području grada Rijeke. Sastojala se od 10 kratkih pitanja s jednim odgovorom te jednog opisnog pitanja. Pitanja za korisnike bila su koncipirana na način da daju kratke odgovore za čije je popunjavanje bilo potrebno 3-4 minute. Anketu je ispunio 51 ispitanik od kojih su svi članovi sportskih udruga grada Rijeke. Ankete su bile u obliku Google obrasca tj. online ankete i ispunjavane su anonimno.

5.2. Rezultati i analiza istraživanja

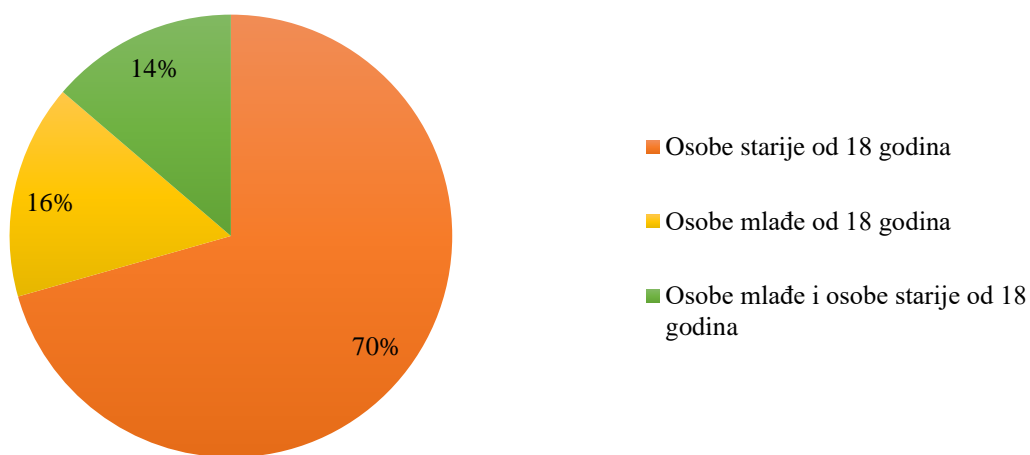
Rezultati istraživanja obuhvatili su odgovore od 51 ispitanika na ukupno 11 pitanja. Ti rezultati predstavljaju dragocjen uvid u stavove i mišljenja sudionika ankete, pružajući dublje razumijevanje njihovih percepcija o financiranju. U nastavku rada, koristeći grafičke prikaze, analizirat ćemo zadovoljstvo financiranjem kako bismo vizualno prikazali ključne aspekte i zaključke iz ovog istraživanja. Pomoću tih grafičkih prikaza omogućit ćemo čitateljima lakšu interpretaciju rezultata i bolje razumijevanje stavova sudionika ankete.

Od ukupno 51 ispitanih sportskih klubova i udruga, većina, njih 36 ili 70%, izvijestila je da su njihovi članovi uglavnom odrasli, stariji od 18 godina. Osobe mlađe od 18 godina čine manji dio, samo 8 ispitanika ili 16%, dok 7 klubova ili 14% ima članove iz različitih dobna skupina. Ovi podaci nam jasno pokazuju da postoji raznolikost u dobnim strukturama u sportskim aktivnostima u Rijeci. Međutim, primjetno je da veći broj klubova privlači više odraslih članova, što sugerira potrebu za dodatnim naporima u razvoju sportskih mogućnosti za mlađe dobne skupine, posebno za djecu koja pohađaju osnovnu školu.

Ovo naglašava važnost ulaganja u sportske programe i infrastrukturu koji će potaknuti aktivno sudjelovanje djece i mladih u sportu.

Osim toga, ovi podaci ukazuju na potrebu za razvojem programa i inicijativa koji će privući i zadržati mlađe članove, kako bi se osigurala dugoročna održivost i raznolikost u sportskim klubovima i udrugama u Rijeci.

Grafikon 2. Dobne skupine članova kluba

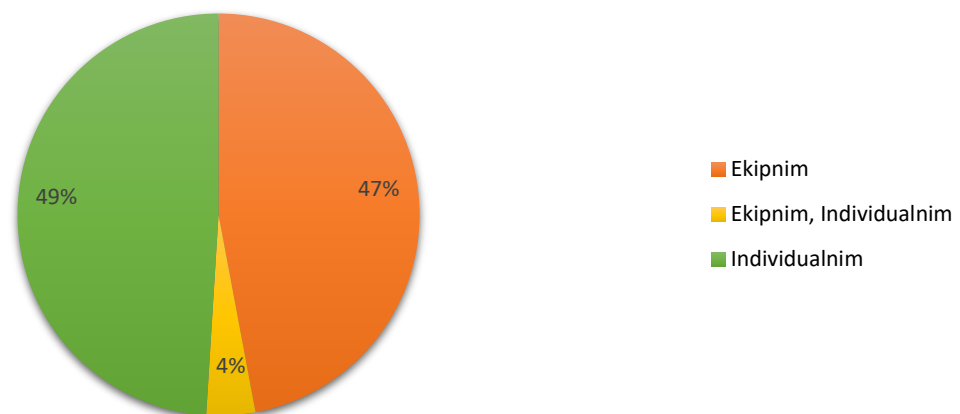
Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

Među svim ispitanim sportskim udrugama, njih 25 ili 49% odgovorilo je da se njihovi članovi pretežito bave individualnim sportom, dok se ekipnim sportovima bave članovi 24 udruge ili 47%.

Manji broj, samo 2 udruge ili 4%, spadaju u kategoriju mješovitih sportova, u kojima se prakticiraju i individualni i ekipni sportovi.

Ovi podaci ukazuju na relativno ravnotežnu zastupljenost između individualnih i ekipnih sportova među sportskim udrugama u Rijeci. To znači da postoji širok spektar interesa i aktivnosti među članovima tih udruga. Dok većina članova preferira individualne sportove, velik broj njih također sudjeluje u ekipnim sportskim disciplinama. Iako su mješovite sportske udruge manje zastupljene, one igraju važnu ulogu u promicanju raznolikosti sportskih aktivnosti i omogućuju članovima da se izraze kroz različite vrste sportskih izazova. Ovi podaci pružaju uvid u bogatstvo sportske scene u Rijeci i ukazuju na važnost podrške različitim sportskim interesima među lokalnim zajednicama.

Grafikon 3. Prikaz članova koji se bave ekipnim/individualnim sportom

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

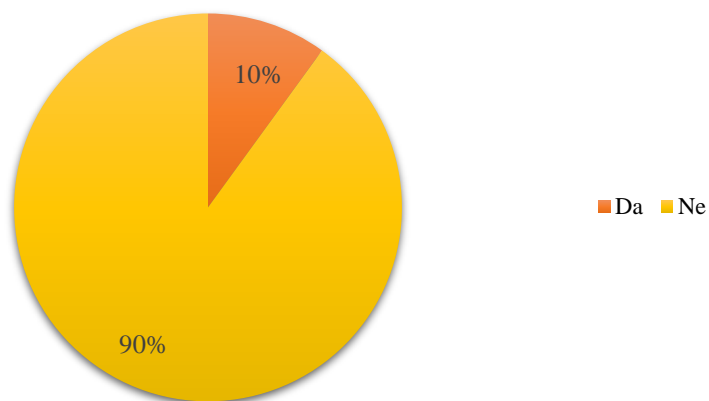
Od ukupnog broja ispitanika, samo 5 ili 10% je odgovorilo da su članovi njihove sportske udruge osobe s invaliditetom, dok je preostalih 45 ili 90% odgovorilo da nisu. Rezultati ovog istraživanja jasno ukazuju na izazove i nedostatke kada je u pitanju uključivanje osoba s invaliditetom u sportske aktivnosti u Rijeci.

Ovaj problem zahtijeva ozbiljnu pažnju i napore kako bi se osiguralo da osobe s invaliditetom imaju pristup sportskim aktivnostima i mogućnostima za tjelesnu rekreaciju. Grad Rijeka, kao jedan od većih gradova u Hrvatskoj, ima znatan potencijal za unapređenje sportskih mogućnosti za osobe s invaliditetom. Jedan od mogućih koraka koji bi se mogao poduzeti jest prilagodba sportskih objekata i infrastrukture kako bi se omogućila pristupačnost osobama s invaliditetom. Također, potrebno je razvijati posebne sportske programe i inicijative usmjerene prema ovoj populaciji kako bi se potaknulo njihovo sudjelovanje u sportu i rekreaciji.

Dodatno, suradnja između sportskih udruga, lokalnih vlasti i organizacija koje se bave osobama s invaliditetom može biti ključna u stvaranju sportskog okruženja. Ovim naporima bi se osiguralo da osobe s invaliditetom imaju jednake mogućnosti za uživanje u blagodatima sporta i tjelesne aktivnosti, promovirajući pritom i njihovo fizičko i mentalno blagostanje.

Grafikon 4. Zastupljenost osoba s invaliditetom u sportskim udrugama

Jesu li članovi vašega kluba osobe s invaliditetom?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

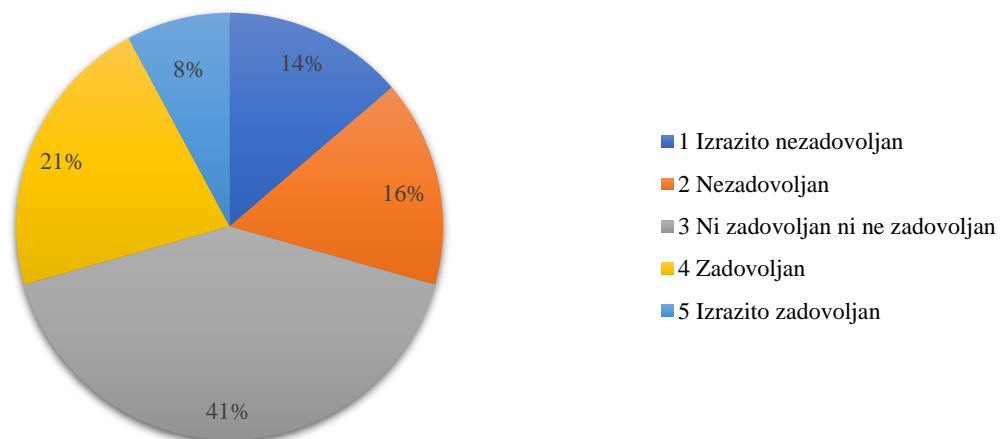
Od ukupnog broja ispitanika, njih 50 je podijelilo svoje mišljenje o dosadašnjem financiranju njihovih sportskih klubova od strane grada Rijeke. Korištena je ljestvica od 1 (izrazito nezadovoljan) do 5 (izrazito zadovoljan) kako bi se ocijenilo zadovoljstvo financiranjem. Rezultati pokazuju da postoji raznolikost u percepcijama članova sportskih udruga o ovom pitanju.

Najveći broj udruga, njih 21 ili 41%, ocijenio je financiranje ocjenom 3, što znači da su neutralni u svojoj ocjeni. Slijede udruge koje su izjavile da su zadovoljne financiranjem, njih 11 ili 21%. Manji postotak, 16% ili 8 ispitanika, izrazilo je nezadovoljstvo financiranjem. Za njih 7 ili 14% financiranje je izrazito nezadovoljavajuće, dok je samo 8% ili 5 ispitanih udruga izrazilo izrazito zadovoljstvo financiranjem. Ovi podaci ukazuju na to da su članovi sportskih udruga podijeljeni u svojim ocjenama o financiranju od strane grada. Većina nije potpuno nezadovoljna, ali također ni potpuno zadovoljna.

Ovo sugerira da postoji potreba za daljnjim istraživanjem i analizom raspodjele financijskih sredstava kako bi se bolje razumjela potreba sportskih klubova i udruženja. Također bi bilo korisno uključiti članove u proces donošenja odluka o financiranju kako bi se osiguralo da njihove potrebe i prioritete budu adekvatno zaprimljeni.

Grafikon 5. Zadovoljstvo dosadašnjim financiranjem klubova od strane grada Rijeke

Koliko ste zadovoljni dosadašnjim financiranjem kluba od strane grada Rijeke?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

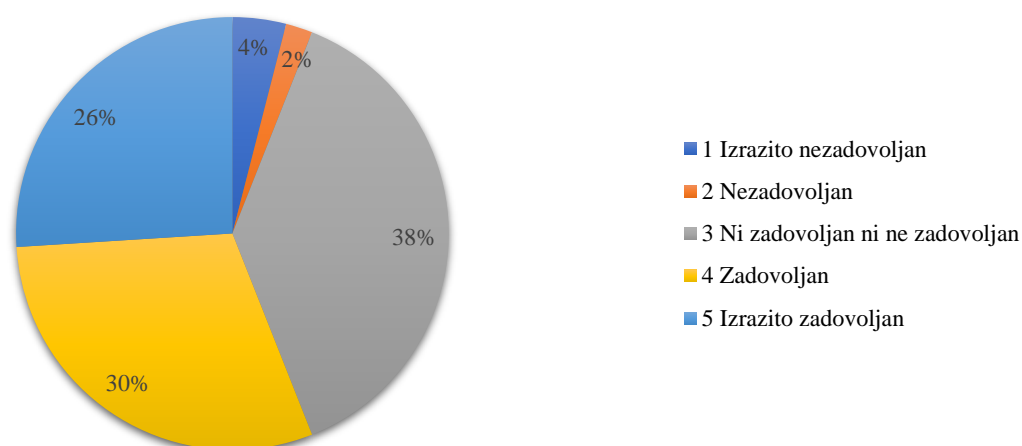
Na pitanje o zadovoljstvu opremljenošću dvoranama u kojima se provode sportske aktivnosti, 50 osoba je podijelilo svoje mišljenje. Korištena je skala ocjenjivanja od 1 (izrazito nezadovoljan) do 5 (izrazito zadovoljan) kako bi se dobila bolja slika o percepciji članova sportskih udruga o opremi dvorana.

Najveći broj sudionika, njih 19 ili 38%, izrazilo je umjereno zadovoljstvo, ocjenom 3. Slijede ih članovi sportskih udruga koji su izjavili da su zadovoljni opremljenošću dvorana, njih 15 ili 30%. Značajan postotak, 26% ili 13 sudionika, izrazilo je izrazito zadovoljstvo opremom dvorana. Također, manji broj ispitanika, točnije 2 ili 4%, izrazilo je izraženo nezadovoljstvo, dok samo 2% ili 1 sudionik sportske udruge osjeća potpuno nezadovoljstvo.

Ova analiza ocjena o opremljenosti dvorana ukazuje na to da su članovi sportskih udruga većinom zadovoljni opremom i uvjetima u dvoranama za provođenje treninga. Izrazito nezadovoljnih je vrlo malo, što sugerira da sportske udruge ozbiljno pristupaju brizi o kvaliteti i opremi svojih sportskih prostora kako bi osigurale ugodno iskustvo za svoje članove. Ovo pozitivno iskustvo također može pridonijeti dugoročnom angažmanu i motivaciji članova u bavljenju sportom.

Grafikon 6. Zadovoljstvo opremljenošću dvorana u kojima se provode sportske aktivnosti.

Koliko ste zadovoljni opremljenošću dvorana u kojima provodite svoje sportske aktivnosti?

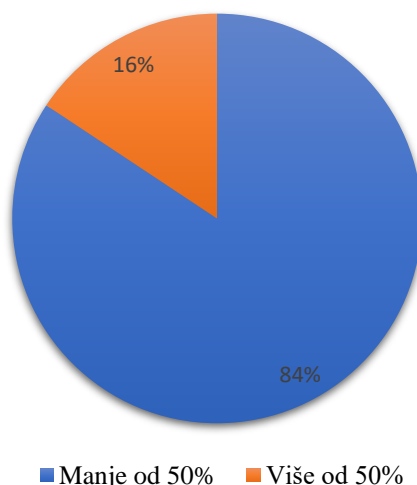
Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

Na pitanje o pokrivanju troškova financiranjem od strane grada Rijeke, značajan broj ispitanika, njih 43 ili 84%, izjavio je da takvo financiranje pokriva manje od 50% ukupnih troškova njihovih sportskih udruga. Ovaj podatak jasno ukazuje na to da grad Rijeka, iako pruža neku razinu financijske podrške, ne uspijeva pokriti sve potrebne troškove koje sportske udruge imaju. Troškovi kao što su najam dvorana, nabava sportske opreme, energetske troškovi i drugi, često prevazilaze dostupna sredstva. S druge strane, 16% ili 8 ispitanika izjavilo je da grad Rijeka pokriva više od 50% njihovih troškova. Iako je to manjina, ovo pokazuje da postoje određene sportske udruge koje imaju koristi od veće financijske podrške lokalne vlasti.

Ovaj nedostatak potpunog financiranja od strane grada Rijeke upućuje na to da većina sportskih udruga mora tražiti dodatne izvore financiranja kako bi održale svoje aktivnosti. To može uključivati traženje sponzorstava od tvrtki i brendova koji žele biti povezani sa sportskim događanjima. Sportska industrija privlači mnoge sponzore zbog visokog interesa i gledanosti sportskih događanja. U Hrvatskoj, mnogi sportski klubovi ovise o sponzorstvima kako bi pokrili svoje godišnje operativne troškove. Sponzorstvo igra ključnu ulogu u održavanju financijske održivosti sportskih udruga, s obzirom na ograničenu financijsku podršku od strane državnih institucija. Povećanje suradnje između sportskih udruga i potencijalnih sponzora može biti ključno za osiguravanje stabilnog financiranja sportskih aktivnosti i omogućavanje članovima sportskih udruga da nastave svoje bavljenje sportom.

Grafikon 7. Troškovi koji se uspijevaju pokriti financiranjem od strane grada Rijeke.

Koliki dio troškova uspijevate pokriti financijama koje Vam daje grad Rijeka?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

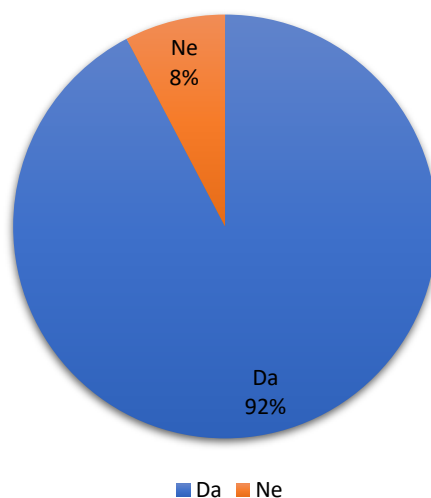
Na pitanje smatraju li kako bi se za financiranje sporta u Rijeci trebala izdvojiti veća novčana sredstva, velika većina ispitanika, njih 48 ili 92%, odgovorila je potvrdno. Ovaj visoki postotak jasno ukazuje na izraženu potrebu i želju sportskih udruga i članova za većim financijskim ulaganjem grada u podršku sportskim aktivnostima. S druge strane, samo 4 ispitanika ili 8% odgovorilo je negativno na to pitanje. Iako su ovo manjina, njihov stav ukazuje na moguće različite perspektive i prioritete glede financiranja sporta u Rijeci.

Iz ovih rezultata možemo zaključiti da su članovi sportskih udruga izrazito nezadovoljni trenutnom razinom financijske podrške koju pruža grad. Ovo ukazuje na potrebu za intenzivnim naporima i promjenama u pristupu financiranju sporta, kako bi se osiguralo adekvatno financiranje za sportske udruge i omogućilo članovima da se bave svojim sportskim aktivnostima bez nepotrebnih financijskih ograničenja.

Stvaranje svijesti o potrebama sportskih udruga, aktivno zagovaranje za veća sredstva, te izgradnja suradnje između sportske zajednice i lokalnih vlasti mogli bi biti ključni koraci prema osiguranju bolje financijske podrške za sport u Rijeci.

Grafikon 8. Zadovoljstvo iznosima financiranja sporta u Rijeci

Smatrate li kako bi se trebali odvojiti veći iznosi za financiranje sporta u Rijeci?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

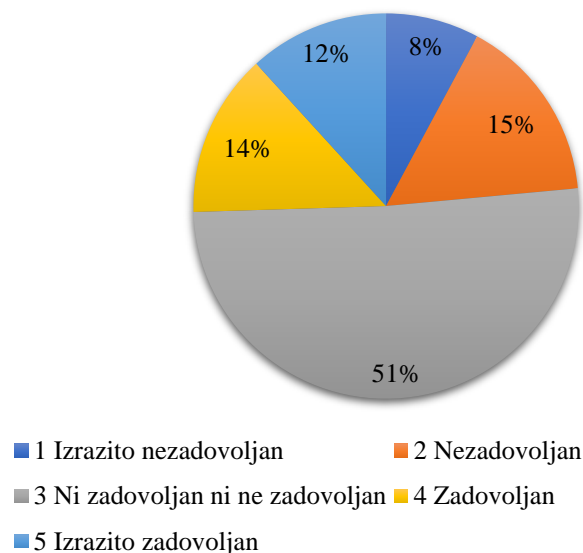
Na pitanje o zadovoljstvu natjecajima koje provodi grad Rijeka, članovi sportskih udruga su iznijeli različite stavove koristeći ljestvicu od 1 (izrazito nezadovoljan) do 5 (izrazito zadovoljan). Najveći broj udruga, njih 26 ili 51%, ocijenilo je provedbu natječaja ocjenom 3, što znači da su neutralni. Slijede udruge koje su izrazile nezadovoljstvo, njih 8 ili 15%. Postotak od 14% ili 7 ispitanika izrazio je zadovoljstvo načinom na koji se provode natječaji vezani za financiranje koje grad Rijeka organizira. Manji broj ispitanika, njih 6 ili 12%, izrazito je zadovoljno, dok je 8% ili 4 ispitanika iz udruge izrazilo nezadovoljstvo.

Očito je da grad Rijeka primarno fokusira svoje financijske resurse na uspješne sportaše i sportske udruge, što se odražava u stavovima članova sportskih udruga prema financiranju od strane grada. Veći postotak članova ocjenjuje svoje zadovoljstvo neutralno, što sugerira da se nisu izrazito nezadovoljni, ali nisu ni izrazito zadovoljni provedbom natječaja.

Ova analiza ukazuje na potrebu za transparentnošću i pravednošću u procesu financiranja sporta. Možda bi bilo korisno razmotriti prilike za bolje razumijevanje i komunikaciju između gradskih vlasti i sportskih udruga kako bi se osigurala pravilnija raspodjela sredstava, kao i veća motivacija za sve sportske zajednice da postignu uspjehe i doprinose lokalnom sportskom okruženju.

Grafikon 9. Zadovoljstvo natjecajima vezanim za financiranje sportskih klubova koje provodi grad Rijeka.

Koliko ste zadovoljni natjecajima vezanim za financiranje sportskih klubova koje provodi grad Rijeka?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

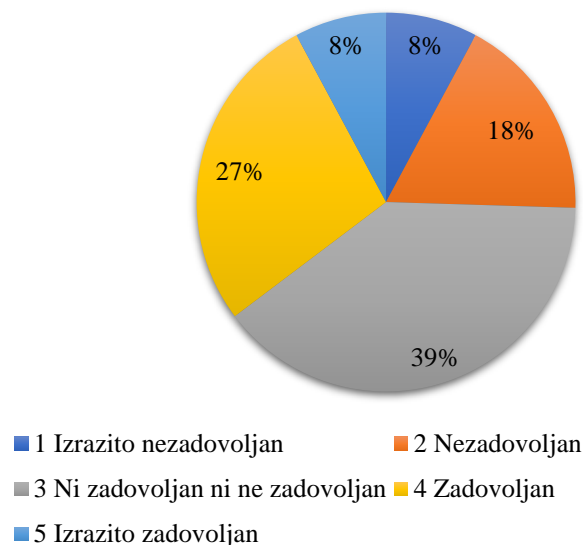
Na pitanje o zadovoljstvu komunikacijom i suradnjom s nadležnim tijelima grada Rijeke koja provode natječajne vezane uz financiranje, članovi sportskih udruga su iznijeli raznolike stavove koristeći ljestvicu ocjenjivanja od 1 (izrazito nezadovoljan) do 5 (izrazito zadovoljan). Najveći broj udruga, njih 20 ili 39%, ocijenilo je komunikaciju i suradnju s nadležnim tijelima ocjenom 3, što ukazuje na neutralnost u svojim ocjenama. Slijede udruge koje su izrazile zadovoljstvo, njih 14 ili 27%. Postotak od 18% ili 9 ispitanika izrazio je nezadovoljstvo, dok je od preostalih 8 ispitanika, njih 4 ili 8%, ocijenilo komunikaciju i suradnju izrazito nezadovoljni i izrazito zadovoljni.

Ovi podaci sugeriraju da postoji prostor za poboljšanje komunikacije i suradnje između sportskih udruga i nadležnih tijela grada Rijeke koja provode natječajne za financiranje. Neutralan stav većine udruga može ukazivati na potrebu za jasnijim smjernicama i transparentnijim procesima u vezi s financiranjem. Također, zadovoljstvo i nezadovoljstvo koje je izraženo ukazuje na potrebu za boljim razumijevanjem potreba i izazova koje sportske udruge imaju kako bi se osiguralo pravednije i efikasnije financiranje.

Ovo istraživanje može poslužiti kao poziv na unapređenje komunikacije između svih relevantnih sudionika kako bi se osiguralo bolje zadovoljstvo sportskih udruga i bolji rezultati u sportskom financiranju u Rijeci.

Grafikon 10. Zadovoljstvo komunikacijom nadležnih tijela grada Rijeke

Koliko ste zadovoljni komunikacijom i suradnjom nadležnih tijela grada Rijeke koji provode natječajne vezane uz financiranje?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

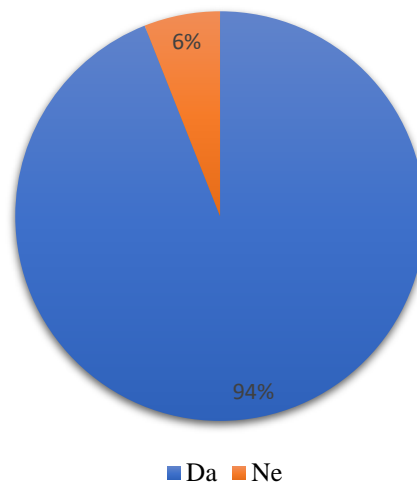
Na pitanje smatraju li kako bi grad Rijeka trebao više ulagati u sport i sportske klubove, velika većina ispitanika, njih 47 ili 94%, odgovorila je potvrdno. Ovaj visoki postotak jasno ukazuje na izraženu potrebu i želju članova sportskih udruga za većim financijskim ulaganjem grada u podršku sportu i sportskim klubovima.

S druge strane, samo 3 ispitanika ili 6% odgovorila su negativno na to pitanje. Iako su ovo manjina, njihov stav ukazuje na moguće različite perspektive i prioritete glede ulaganja u sport i sportske klubove. Iz ovih rezultata možemo zaključiti da članovi sportskih udruga izražavaju nezadovoljstvo trenutnim razinama ulaganja u sport od strane grada Rijeke. Ovo ukazuje na potrebu za većim financijskim angažmanom lokalnih vlasti kako bi se osigurala adekvatna podrška sportskim aktivnostima i klubovima, poticanje sportskog razvoja i omogućavanje članovima sportskih udruga da postignu najbolje rezultate.

Stvaranje svijesti o važnosti sporta za lokalnu zajednicu i gospodarstvo, zajedno s aktivnim zagovaranjem za povećanje financijske podrške, mogli bi biti ključni koraci prema osiguranju boljih uvjeta za sport i sportske klubove u Rijeci.

Grafikon 11. Ulaganje u sport i sportske klubove na području grada Rijeke

Smatrate li da bi grad Rijeka trebao više ulagati u sport i sportske klubove?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

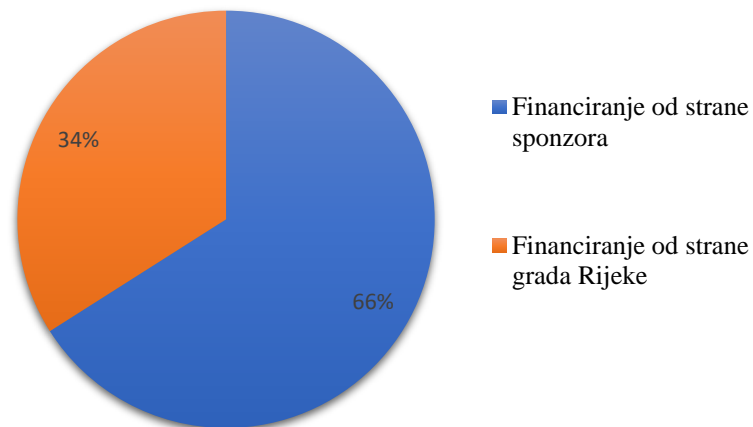
Na pitanje jesu li zadovoljniji financiranjem od strane grada Rijeke ili financiranjem od strane sponzora, većina ispitanika, njih 33 ili 66%, izrazilo je zadovoljstvo financiranjem od strane sponzora. S druge strane, 17 ispitanika ili 34% odgovorilo je da su zadovoljniji financiranjem od strane grada Rijeke. Prikupljeni podaci jasno ukazuju na to da sportski klubovi često doživljavaju financijsku podršku od strane sponzora i drugih izvora financiranja, poput članarina, prihoda od prodaje ulaznica i donacija, kao zadovoljavajuću ili čak bolju od one koju dobivaju od grada Rijeke. Iako se financijska raspodjela sredstava može mijenjati svake godine, očigledno je da sportske udruge i klubovi često ovise o alternativnim izvorima financiranja kako bi osigurali sredstva za svoje aktivnosti.

Ovo istraživanje sugerira da postoji potreba za boljim razumijevanjem izazova s kojima se sportske udruge suočavaju i prilagođavanjem financijske podrške kako bi se osigurala održivost sportskih aktivnosti u Rijeci.

Suradnja između klubova, lokalnih vlasti i potencijalnih sponzora može biti ključna za osiguranje stabilnog financiranja i uspješnog razvoja sportske zajednice.

Grafikon 12. Zadovoljstvo financiranjem od strane sponzora i od strane grada Rijeke.

Jeste li zadovoljniji financiranjem od strane grada Rijeke ili financiranjem od strane sponzora?

Izvor: Izrada autora na temelju provedenog online anketiranja.

Posljednje pitanje u anketi bavilo se percepcijom sportskih klubova o tome jesu li zakinuti u smislu financijske potpore u usporedbi s drugim vrstama sporta. Od 51 ispitane sportske udruge, njih 17 je podijelilo svoje stavove o ovom pitanju.

Većina ispitanika, njih 12 ili 71%, izrazilo je mišljenje da su sportski klubovi zaista zakinuti u usporedbi s drugim sportovima. Ovo ukazuje na njihovu percepciju nepravilne raspodjele financijske podrške u korist drugih sportova.

S druge strane, manji dio ispitanika, njih 3 ili 17%, smatra da nisu zakinuti u usporedbi s drugim vrstama sporta.

Interesantno je da je dio ispitanika, njih 2 ili 12%, iznio mišljenje da su sustavno zakinuti u odnosu na nogomet i kulturu. Ovo sugerira da postoji osjećaj nejednakosti u financiranju u odnosu na ove dvije oblasti, posebno u kontekstu grada Rijeke.

Ukupno gledajući, rezultati ove ankete upućuju na osjećaj nezadovoljstva među sportskim klubovima u vezi financijske potpore koju dobivaju u usporedbi s drugim vrstama sportova i kulturnim događanjima. Ova percepcija može potaknuti potrebu za temeljitijim razmatranjem i promjenama u pristupu financiranju sportskih aktivnosti kako bi se osigurala veća pravičnost i podrška sportskim klubovima u Rijeci.

Zaključak

Na temelju provedene ankete među 51 riječkom sportskom udrugom, možemo izvući važne zaključke o zadovoljstvu financiranjem sporta u Rijeci.

Ispitanici iz sportskih udruga izrazili su svoje stavove i zabrinutosti u vezi s financiranjem sporta od strane grada Rijeke, a ti stavovi ukazuju na nekoliko ključnih aspekata. Jedan od njih je Financijska nejednakost. Većina ispitanika izrazila je osjećaj da su zakinuti u usporedbi s drugim vrstama sporta. To sugerira da postoji percepcija nepravilnosti u raspodjeli financijske podrške, posebno u korist popularnijih sportova kao što je nogomet.

Uz financijsku nejednakost postoji nezadovoljstvo u vezi komunikacije i suradnje između sportskih udruga i nadležnih tijela grada Rijeke koja provode natječaje za financiranje. Ovo ukazuje na potrebu za poboljšanjem komunikacije kako bi se osigurala transparentnost i pravednost u procesima financiranja.

Većina ispitanika izrazila je zadovoljstvo financiranjem od strane sponzora i drugih izvora financiranja. Ovo ukazuje na važnost diversifikacije izvora financiranja kako bi se osigurala financijska stabilnost sportskih udruga.

Grad Rijeka kroz sport ima potencijal za promociju grada kao destinacije i privlačenje stranih turista. Integracija sportskih uspjeha s kulturnim i obrazovnim aspektima grada može doprinijeti pozitivnom imidžu Rijeke.

Iako sport igra važnu ulogu u razvoju grada, važno je osigurati ravnotežu između ulaganja u sport i podrške drugim sektorima kako bi se postigao cjelovit razvoj grada.

U konačnici, ovi zaključci ukazuju na potrebu za temeljitim razmatranjem i promjenama u pristupu financiranju sportskih aktivnosti kako bi se osigurala veća podrška sportskim klubovima u Rijeci. Ključno je uspostaviti bolju suradnju između grada i sportskih udruga te osigurati transparentne i poštene procese financiranja koji će doprinijeti razvoju sporta i promociji grada Rijeke.

Literatura

Državne potpore profesionalnom sportu i trajne novčane naknade: Hrvatska iskustva i regionalne tendencije; A. Vuković <https://hrcak.srce.hr/131282> (posjet 27.08.2023)

Ekonomski Lab; Koje su zemlje najtalentiranije za sport? <https://arhivanalitika.hr/blog/koje-zemlje-su-najtalentiranije-za-sport-hrvatska-je-u-top-10/> (posjet 13.03.2023)

Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj uniji, str. 34, <https://digarhiv.gov.hr/arhiva/73/44264/Financiranje%20sporta%20u%20RH.pdf> (posjet 28.08.2023)

Institut za javne financije, Zagreb 2012. Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj Uniji. <https://repositorij.ijf.hr/islandora/object/ijf%3A721/datastream/FILE0/view> (posjet 30.08.2023)

Institut za javne financije, Zagreb 2012. Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj Uniji; Financiranje sporta sredstvima od igara na sreću <https://repositorij.ijf.hr/islandora/object/ijf%3A721/datastream/FILE0/view> (posjet 28.08.2023)

Organizacijska i programska djelatnost sporta u Rijeci <https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/sport-i-rekreacija/sport-u-rijeci/organizacijska-programaska-djelatnost-sporta/> (posjet 06.06.2023.)

Prijedlog zakona o sportu; Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu, čl. 69. https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2022-09-30/102504/PZ_398.pdf (posjet 18.07.2023)

Pravilno ustrojstvo nogometnih klubova u socijalističkoj Jugoslaviji i Hrvatskoj s osvrtom na radnopravni status profesionalnih nogometaša; Vladimir Iveta. <https://hrcak.srce.hr/clanak/301267> (posjet 27.07.2023)

Program javnih potreba u sportu Grada Rijeke za 2014. godinu čl. 1. Posjet 26.06.2023, <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=29418>

Program javnih potreba u sportu Grada Rijeke za 2023.godinu. Posjet 26.03.2023, <https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/sport-i-rekreacija/javne-potrebe-sportu/program-javnih-potreba-u-sportu-grada-rijeke-u-2023-godini/>

Pravilnik o sufinanciranju programa perspektivnih sportaša, postupak za ostvarivanje prava čl. 5. <https://rss.hr/wp-content/uploads/2021/08/5.-PRAVILNIK-O-SUFINANCIRANJU-PROGRAMA-PERSPEKTIVNIH-SPORTASA-2014.g.pdf> (posjet 28.03.2023.)

Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu, čl.69. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_12_141_2135.html (posjet 28.08.2023)

Što se smatra izdatkom za sport i rekreaciju? <https://macrohub.net.efzg.hr/analize/10-9-2019-ulaganja-u-sport> (posjet 28.08.2023)

Športni menadžment; Šugman, R., Bednarik, J. i Kolarič, B, Ljubljana 2002. <http://management-sporta.blogspot.com/2012/05/menadzment-sporta.html> (posjet 26.07.2023)

The Business of Sport Management; Classification of the impact of sports mega events; Economic impacts, str. 104,98,20,101; John Beech, Simon Chadwick.

Status Zajednice sportskih udruga Grada Rijeke „Riječki sportski savez.“ <https://rss.hr/wp-content/uploads/2021/08/Statut-RSS.pdf> (posjet 29.05.2023.)

Zakon o sportu; Sredstva za financiranje javnih potreba u sportu čl.69 /(posjet 10.06.2023 godine)

Zakon o športu, čl.6 i 10., Ekonomika i menadžment sporta ; Prof. dr. sc. Mato Bartoluci. /(posjet 29.08.2023 godine)

Zakon o sport; Javne potrebe u sportu čl.75. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_12_141_2135.html (posjet 23.03.2023)

Zakon o športu, čl.6 i 10., Ekonomika i menadžment sporta ; Prof. dr. sc. Mato Bartoluci. (posjet 29.08.2023)

Zakon o sportu; Prihodi pravnih i fizičkih osoba u sustavu sporta. <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu> (posjet 10.06.2023)

Zakon o sportu; Pravna osoba koja djeluje u sustavu sporta čl. 30. i čl. 40 <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu> (posjet 26.07.2023)

Popis ilustracija

Tablica 1. Raspodjela i analiza plana financiranja (2016.-2022.), str. br. 18

Grafikon 1. Prikaz analize financiranja (2016.-2021.godine), str. br. 20

Grafikon 2. Dobne skupine članova kluba, str. br. 24

Grafikon 3. Prikaz članova koji se bave ekipnim/individualnim sportom, str. br. 25

Grafikon 4. Zastupljenost osoba s invaliditetom u sportskim udrugama, str. br. 26

Grafikon 5. Zadovoljstvo dosadašnjim financiranjem klubova od strane grada Rijeke str. br. 27

Grafikon 6. Zadovoljstvo opremljenošću dvorana u kojima se provode sportske aktivnosti, str. br. 28

Grafikon 7. Troškovi koji se uspijevaju pokriti financiranjem od strane grada Rijeke, str. br. 29

Grafikon 8. Zadovoljstvo iznosima financiranja sporta u Rijeci, str. br. 30

Grafikon 9. Zadovoljstvo natjecajima vezanim za financiranje sportskih klubova koje provodi grad Rijeka, str. br. 31

Grafikon 10. Zadovoljstvo komunikacijom nadležnih tijela grada Rijeke, str. br. 32

Grafikon 11. Ulaganje u sport i sportske klubove na području grada Rijeke, str. br. 33

Grafikon 12. Zadovoljstvo financiranjem od strane sponzora i od strane grada Rijeke, str. br. 34